



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

Protokolant Karolina Majewska

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2024 r., w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców
Prawnych radcy prawnego A.K., obrońcy obwinionego adwokata R. G. i
pełnomocnika pokrzywdzonych spółek D. Sp. z o.o. i S. Sp. z o.o. – adwokata K. F.,
w sprawie **radcy prawnego P. Ż.**,

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 6,8, 10, 11, 12, 25, 36
Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r.
o radcach prawnych i innych,

kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w
Warszawie z dnia 24 września 2020 r., sygn. akt [...], zmieniającego orzeczenie
Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia
23 grudnia 2019 r., sygn. akt [...]

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu
Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.**

[M. T.]

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] orzeczeniem z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt [...], uznał radcę prawnego P. Ż. za winnego czynów polegających na tym, że:

1. *w okresie od listopada 2011 roku do września 2015 roku działając wspólnie i w porozumieniu ze współnikiem radcą prawnym M. G., z którym wspólnie prowadził Kancelarię [...] sp. j. dopuścił się zachowań niegodnych radcy prawnego, niełojalnych względem klienta S. sp. z o. o. poprzez zatajenie przed klientem czynności podjętych w imieniu klienta przez współnika na podstawie udzielonej współnikowi przez klienta prokury oraz podjęcie przez radcę prawnego w imieniu kancelarii, w której radca prawny jest współnikiem, czynności bez wiedzy i zgody klienta, sprzecznych z interesem oraz wolą klienta, w celu uzyskania od klienta na rzecz kancelarii nienależnych korzyści finansowych, w realizacji z góry powziętego zamiaru poprzez zawarcie w dniu 24 listopada 2011 roku umowy o przyznanie dodatkowego wynagrodzenia od sukcesu w związku ze świadczeniem bieżącej obsługi prawnej w kwocie 1.224.818,66 złotych z kancelarią, w której radca prawny był współnikiem, złożenie dnia 11 kwietnia 2012 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem oświadczenia o dobrowolnym poddaniu reprezentowanego klienta egzekucji co do powyższej kwoty 1.224.818,66 złotych, złożenie wniosku o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności, zawarcie w dniu 2 września 2013 r. umowy z kancelarią, w której radca prawny był współnikiem umowy o uznaniu należności głównej wynikającej z umowy o przyznanie dodatkowego wynagrodzenia z dnia 24 listopada 2011 roku, a następnie najpóźniej we*

wrześniu 2015 roku złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji ww. kwoty i w jego następstwie wyegzekwowanie z majątku klienta kwoty 1.259.760,69 zł zatajając wszystkie wyżej wymienione okoliczności przed klientem, a następnie w okresie od października 2015 roku będąc współnikiem kancelarii [...] sp. j. wystąpił przeciwko byłemu klientowi S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z pozwem i popierał powództwo o zapłatę tytułem zaległego podatku VAT oraz odsetek od zaległego podatku VAT od wynagrodzenia dodatkowego na podstawie umowy z dnia 24 listopada 2011 roku, zawartej w imieniu klienta przez współnika radcy prawnego bez wiedzy i zgody klienta oraz wbrew interesowi i woli klienta w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w W. [...] Wydział Gospodarczy sygn. akt [...],

to jest czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 6, 8, 10, 11, 12, 25, 30, 36 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) oraz w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 2 oraz z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.)

i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5) ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu;

2. *w okresie od września 2013 roku do września 2015 roku radca prawny P. Ż. działając w porozumieniu ze współnikiem radcą prawnym M. G., z którym wspólnie prowadził Kancelarię [...] sp. j. dopuścił się zachowań niegodnych radcy prawnego, nielojalnych względem klienta D. sp. z o. o. poprzez*

zatajenie przed klientem czynności podjętych w imieniu klienta przez wspólnika na podstawie udzielonej wspólnikowi prokury oraz podjęcie przez radcę prawnego w imieniu kancelarii, w której radca prawny jest wspólnikiem, czynności bez wiedzy i zgody klienta, sprzecznych z interesem oraz wolą klienta, w celu uzyskania od klienta na rzecz kancelarii nienależnych korzyści finansowych, w której radca prawny jest wspólnikiem, czynności bez wiedzy i zgody klienta, sprzecznych z interesem oraz wolą klienta, w celu uzyskania od klienta na rzecz kancelarii nienależnych korzyści finansowych, w realizacji z góry powziętego zamiaru poprzez: zawarcie w dniu 17 września 2013 roku umowy o przyznanie dodatkowego wynagrodzenia od sukcesu w związku ze świadczeniem bieżącej obsługi prawnej z kancelarią, w której radca prawny był wspólnikiem, złożenie w formie aktu notarialnego przed notariuszem oświadczenia o dobrowolnym poddaniu reprezentowanego klienta egzekucji co do powyższego wynagrodzenia, złożenie wniosku o nadaniu aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności, zawarcie w dniu 17 lipca 2014 roku umowy z kancelarią, w której radca prawny był wspólnikiem o uznaniu należności głównej wynikającej z umowy o przyznanie dodatkowego wynagrodzenia do kwoty 1.135.329,95 złotych na podstawie umowy z dnia 17 września 2013 roku, a następnie we wrześniu 2015 roku złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji ww. kwoty, zatajając przed klientem wszystkie wyżej wymienione okoliczności, a następnie w okresie co najmniej od 9 października 2015 roku radca prawny, będąc wspólnikiem kancelarii [...] sp. j., wystąpił przeciwko byłemu klientowi D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z pozwem i popierał powództwo o zapłatę kwoty tytułem zaległego podatku VAT oraz odsetek od zaległego podatku VAT od wynagrodzenia dodatkowego na podstawie umowy w dniu 17 września 2013 roku, zawartej w imieniu klienta przez wspólnika radcy prawnego bez jego wiedzy i zgody oraz wbrew interesowi i

woli klienta toczącej się przed Sądem Okręgowym w W. [...] Wydział Gospodarczy sygn. akt [...],

to jest czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 6, 8, 10, 11, 12, 25, 30, 36 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) oraz w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 2 oraz z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.)

i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4) ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na czas trzech lat oraz dodatkowo, na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych, orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas lat dziesięciu;

Jednocześnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] orzeczeniem z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt [...] uniewinnił radcę prawnego P. Ż. od czynu opisanego w pkt 5. części wstępnej orzeczenia, polegającego na tym, że:

w okresie od kwietnia do czerwca 2015 roku radca prawny, będąc wspólnikiem kancelarii [...] sp. j. udzielał klientom S. sp. z o. o. oraz D. sp. z o. o. i jego pełnomocnikowi fałszywych zapewnień, co do kompletności przekazywanej dokumentacji w sprawach dotyczących klientów, pomimo iż radca prawny rozeznawał, że w przekazywanej dokumentacji brak jest dokumentów, na podstawie których kancelaria dochodzi od klienta wynagrodzenia

to jest przewinienia dyscyplinarnego jako czynu sprzecznego z zasadami wyrażonymi 6, 8, 10, 11, 12, 25, 30, 36 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.) oraz w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 2 oraz z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.).

W punkcie 4. orzeczenia, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] na podstawie art. 65¹ ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o radcach prawnych połączył kary orzeczone w punktach 2 i 3 w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego; zaś na podstawie art. 70⁶ ust. 6 ustawy o radcach prawnych zasądził od obwinionego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] kwotę 3 000 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego (pkt. 5 orzeczenia).

Po rozpoznaniu odwołania wniesionego w dniu 18 lutego 2020 r. przez obrońcę obwinionego oraz pełnomocnika pokrzywdzonych z dnia 19 lutego 2020 r., Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych orzeczeniem z dnia 24 września 2020 r., sygn. akt [...], zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

1. w pkt 1 w zdaniu ostatnim zamiast: „wymierza karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu” – wpisał „wymierza karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego”;

2. w pkt 2 zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;
3. na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w pkt. 1 i 2 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;

W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i zasądził od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w zryczałtowanej wysokości 2.500 złotych na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z 24 września 2020 r., sygn. akt [...] zaskarżając to orzeczenie oraz orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt [...] w dniu 22 marca 2021 r. wniósł obrońca obwinionego - adwokat R. G. zarzucając:

rażące naruszenie elementarnych zasad procedury karnej poprzez ujawnienie przez Sąd I instancji przed zakończeniem postępowania swego poglądu i zawiadomienie przez ten Sąd Prokuratury i nieuwzględnienie wniosku o wyłączenie Sędziów którzy rażąco przekroczyli swe uprawnienia, po czym akceptację, a co najmniej tolerowanie tego niedopuszczalnego zachowania Sądu I instancji przez WSD orzekający w II instancji, a także pozbawienie obwinionego prawa do obrony przez odmowę wyznaczenia mu obrońcy z urzędu oraz rozpoznanie sprawy w II instancji pod nieobecność obwinionego, mimo złożenia przez niego wniosku o odroczenie rozpoznania sprawy i zaświadczenia lekarskiego nieobecność tą usprawiedliwiającego.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu odwoławczego oraz Sądu I instancji

i przekazanie sprawy do rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] w innym składzie.

Odpowiedź na kasację obrońcy obwinionego od orzeczenia WSD KIRP z 24 września 2020 r., sygn. akt [...], w dniu 3 czerwca 2022 r. złożył pełnomocnik pokrzywdzonych, wnosząc o przekazanie kasacji do rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego oraz o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy obwinionego zasługiwała na uwzględnienie, choć nie wszystkie zarzuty w niej podniesione okazały się zasadne.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy odnieść się do zarzutu naruszenia prawa obwinionego do obrony, który to zarzut okazał się na tyle zasadny, że spowodował wydanie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Z akt sprawy toczącej się przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym KIRP z sygn. akt [...] wynika, że w dniu 22 lipca 2020 r. obwiniony r.pr. P. Ż. złożył wniosek o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w osobie adw. B. B. dołączając do tegoż pisma oświadczenie o stanie rodzinnym, majątkowym i źródłach utrzymania wskazując, iż nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru. Wniosek ten został złożony na 7 dni przed wyznaczonym terminem rozpoznania sprawy.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie z dnia 29 lipca 2020 r. odmówiono obwinionemu wyznaczenia obrońcy z urzędu, wskazując iż brak jest podstaw do przyjęcia, iż obwiniony nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny, nakazując jednocześnie doręczenie odpisu tego orzeczenia obwinionemu.

Rozprawa przed WSD KIRP odbyła się w dniu 30 lipca 2020 r., na której to obwiniony został poinformowany o wydanym w dniu 29 lipca 2020 r.

zarządzeniu, poprzez jego wręczenie obwinionemu jego odpisu. Jednocześnie Przewodniczący WSD KRIP zarządził przerwę w rozprawie do dnia 24 września 2020 r. Na rozprawie w tym dniu nie stawił się obwiniony r.pr. P. Ż., który 22 września 2020 r. skierował do WSD KIRP wniosek o odroczenie terminu posiedzenia z uwagi na niezdolność do uczestnictwa w rozprawie dołączając jednocześnie zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza chorób wewnętrznych o niezdolności do stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie obwinionego (z przewidywaną datą zdolności na dzień 26 września 2020r.) oraz zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazujące na niezdolności do pracy P. Ż. w dniach 21-26 września 2020r. Pomimo nadesłanego pisma, Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie uwzględnił wniosku obwinionego wskazując, iż jego stawiennictwo nie było obowiązkowe, zaś przedłożone zaświadczenie lekarskie nie pochodzi od lekarza sądowego, co za tym idzie nieobecność ta nie została należycie usprawiedliwiona. Jednocześnie, Sąd ten 24 września 2020 r. zamknął przewód i wydał orzeczenie, co do zasady utrzymujące w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w zakresie wymierzonej obwinionemu kary łącznej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Tymczasem wskazać należy, że w dniu, w którym odbyła się rozprawa przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym KIRP w Warszawie, tj. w dniu 24 września 2020 r., wymóg orzekania pod nieobecność oskarżonego (obwinionego) określony w art. 117 § 2a k.p.k. doznał istotnych ograniczeń związanych z trwającym na terenie kraju stanem epidemii. W myśl art. 91 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (t.j. Dz. U. 2021, poz. 737), w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 usprawiedliwienie niestawiennictwa przed sądem z powodu choroby nie wymagało przedstawienia zaświadczenia lekarza

sądowego, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz. U. poz. 849, z 2008 r. poz. 293 oraz z 2011 r. poz. 622). Przepis ten wszedł w życie w dniu 18 kwietnia 2020 r. i obowiązywał w dniu orzekania przez WSD KIRP. Należy przy tym podkreślić, że przepis art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 nie stworzył stanu dowolności w usprawiedliwianiu nieobecności na rozprawie. Przepis ten tylko i wyłącznie czasowo usunął najdalej idący wymóg skutecznego usprawiedliwienia nieobecności z powodu choroby tj. konieczność przedłożenia zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienia organu procesowego. Jednocześnie przepis ten nie zniósł obowiązku „należytego” usprawiedliwienia nieobecności w rozumieniu art. 117 § 2 k.p.k. Trzeba przypomnieć, że prawidłowe usprawiedliwienie niestawiennictwa w rozumieniu art. 117 § 2 k.p.k. to takie, które wskazuje na okoliczności rzeczywiście uniemożliwiające stronie stawienie się na rozprawę, udokumentowane w sposób niebudzący wątpliwości zaistnienia tych okoliczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2013 r., II KK 360/12, OSNKW 2013).

W świetle powyższego, uznać należało, iż radca prawny P. Ż. przedkładając wniosek o zmianę terminu rozprawy (na 2 dni przed terminem rozprawy), winno zostać odczytane nie tyle jako usprawiedliwienie niestawiennictwa lecz przede wszystkim jako wniosek o odroczenie tejże rozprawy, w której udział chciał wziąć osobiście, tym bardziej w sytuacji, gdy nie został wyznaczony mu obrońca z urzędu. Do wniosku zostało załączone zaświadczenie lekarskie o niezdolności do pracy w okresie od dnia 21-26 września 2020 r. Wniosek ten wpłynął do Sądu odwoławczego w dniu 22 września 2020 r., a zatem wymóg należytego usprawiedliwienia nieobecności, wynikający w realiach sprawy z art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 91 ustawy

o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 został zrealizowany. W wyroku z dnia 28 czerwca 2017 r., sygn. IV KK 468/16, Sąd Najwyższy wskazał, że przeprowadzenie rozprawy odwoławczej, mimo że obrońca oskarżonego przedłożył sądowi skan zaświadczenia lekarskiego dotyczącego oskarżonego, które zostało wydane przez lekarza z Niemiec, gdzie ten wówczas przebywał, naruszyło prawo oskarżonego do obrony. W konsekwencji warunek usprawiedliwienia nieobecności oskarżonego na rozprawie przez przedłożenie zaświadczenia lekarskiego, które pochodzi od lekarza sądowego, wchodzi w grę dopiero wówczas, gdy nie zostanie uprawdopodobniona okoliczność niezależna od oskarżonego, która uniemożliwia usprawiedliwienie nieobecności zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 117 § 2a k.p.k. Sąd Najwyższy uznał, że taka sytuacja aktualizuje się w wypadku przebywania oskarżonego za granicą, bo w takim wypadku nie mógł on przedstawić zaświadczenia lekarskiego pochodzącego od lekarza sądowego, a przedłożenie przez obrońcę kopii zaświadczenia lekarskiego wydanego w państwie obcym potwierdzało fakt przebywania przez oskarżonego za granicą, a jednocześnie uprawdopodobniało okoliczność uzasadniającą odroczenie rozprawy. Co więcej Sąd Najwyższy wskazywał w swoim orzecznictwie, że art. 117 § 2a k.p.k. nie ma charakteru bezwzględnego. Zwrócono uwagę, że przepis art. 117 § 2a k.p.k., do którego istoty należy dyscyplinowanie stron procesu w celu zapobieżenia wykorzystywaniu przez nie powodów zdrowotnych do stosowania swoistej taktyki procesowej o znamionach obstrukcji, nie upoważnia do wyeliminowania strony z aktywnego udziału przez nią w procesie i nie powinien być stosowany bezwzględnie, bez próby wnikięcia w rzeczywiste powody braku takiego usprawiedliwienia, spełniającego wszystkie formalne wymogi. Brak formalnego zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do stawianictwa może być usprawiedliwiony okolicznościami losowymi (choroba o charakterze nagłym,

przebywanie za granicą itp.). W takiej sytuacji art. 117 § 2a k.p.k. nie może mieć pierwszeństwa i wyłączać – na zasadzie procesowego *lex specialis* – stosowania art. 117 § 2 k.p.k., który nie pozwala na przeprowadzanie czynności bez udziału strony z powodu ujawnionych innych, wyjątkowych przyczyn jej niestawiennictwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2018 r., V KK 483/18).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, w okresie trwającego stanu epidemii dostęp do lekarzy sądowych był znacznie ograniczony, a obwarowania wynikające z obowiązujących wówczas ustaw wręcz uniemożliwiały uzyskanie takiego zaświadczenia. Dlatego uznać należało, że radca prawny – P. Ź. w dniu rozprawy toczącej się przed Sadem odwoławczym należycie usprawiedliwił swoje niestawiennictwo, a w sytuacji, w której obwiniony nie stawiał się na rozprawę i nie miał obrońcy – stanowiło rażącą obrazę zasady prawa do sądu gwarantowanej nie tylko na płaszczyźnie konstytucyjnej, ale i konwencyjnej rozumianej jako prawo przeciwstawiania się tezie oskarżenia, jak i prawa do korzystania z pomocy obrońcy.

Stwierdzenie naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 6 k.p.k., a tym samym zasadności zarzutu kasacji obrońcy obwinionego, było wystarczające do wydania przez Sąd Najwyższy wyroku uchylającego orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie i przekazującego sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W konsekwencji, mając na względzie treść odpowiednio stosowanego w tym postępowaniu art. 436 k.p.k., Sąd Najwyższy nie rozpoznawał pozostałych uchybień jako bezprzedmiotowych dla dalszego toku postępowania. Zasygnalizować jedynie należy, jak to zostało ujęte na początku, iż zarzuty te nie zasługują na uwzględnienie.

Pierwszy zarzutu kasacyjny w dużej części stanowi powtórzenie zarzutu odwoławczego i jako taki, nie może skutecznie prowadzić do uchylenia

prawomocnego orzeczenia sądu *ad quem*. Jeśli zaś idzie o zachowanie sądu składającego zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, to zaznaczyć należy, że zawiadomił on prokuraturę jedynie o możliwości popełnienia przestępstwa przez obwinionego, nie zaś o jego popełnieniu. Nie można zatem mówić o autorytatywnym przesądzeniu o bycie przewinienia dyscyplinarnego przed wydaniem rozstrzygnięcia. Na organach stosujących prawo ciąży ustawowy obowiązek informowania organów ścigania o podejrzeniach naruszenia prawa karnego.

Na marginesie należy odnotować, że Sąd Najwyższy otrzymał odpowiedź na kasację pełnomocnika pokrzywdzonych, jednakże zawarte tam zarzuty nie zasługują na uwzględnienie. Tu należy wskazać, że w dniu 15 lipca 2022 r. weszła w życie ustawa *o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259). Zgodnie z art. 8 ust. 1 ww. ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną, tworząc w ramach Sądu Najwyższego Izbę Odpowiedzialności Zawodowej. Ponadto wprowadzono regulację (art. 8 ust. 2 ww. ustawy), według której sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia jej w życie należące do Izby Dyscyplinarnej przejmuje i prowadzi Izba Odpowiedzialności Zawodowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2023 r., sygn. akt II ZO 2/22 niepubl.).

Postępowanie w niniejszej sprawie, w przedmiocie kasacji obrońcy obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 24 września 2020 r. o sygn. akt [...] w sprawie radcy prawnego P. Ż. zostało wszczęte zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej w dniu 22 lipca 2021 r., a więc przed dniem wejścia w życie ww. ustawy nowelizującej, i tym samym w myśl art. 8 ust. 2 tejże ustawy, pozostaje we właściwości Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[a1]